

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU

> Obrony

17.05.2010 r. na Wydziale Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Anny Dec, która pod kierunkiem prof. Zbigniewa Izdebskiego napisała dysertację pt.: *Obraz kobiet świadczących usługi seksualne w Polsce*. Recenzentami pracy byli prof. Alicja Kargulowa oraz prof. dr hab. Maria Beisert. Gratulujemy!

Katarzyna Kochan

> Absolwenci Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu na rynku pracy

Rynek szkolnictwa wyższego, rozwinięty w ostatnich 20 latach do niebywałych rozmiarów, wymagania akredytacyjne oraz rynku pracy, zabieganie o zdobycie lub utrzymanie prestiżu przez poszczególne uczelnie wzmacniają zainteresowanie władz uczelni jakością i efektywnością kształcenia. Jakość kształcenia wyznaczają między innymi: jakość zarządzania jednostką, zadowolenie ze studiowania oraz ocena przygotowania studentów do zawodu. Niektóre komponenty są oceniane przez społeczność akademicką pracowników i studentów, a inne przez pracodawców.

Nowa ustawa o szkolnictwie wyższym, która prawdopodobnie zacznie obowiązywać od 1.10.2011 roku nałoży na władze uczelni obowiązek śledzenia losów zawodowych absolwentów. Z myślą o doskonaleniu jakości kształcenia oraz z ciekawości poznawczej w maju i czerwcu 2010 roku przeprowadzono na Wydziale Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu badanie losów zawodowych absolwentów. Populację generalną badań stanowiły osoby, które zakończyły edukację w uczelni w ciągu ostatnich 5 lat (od roku akademickiego 2004/2005 do 2008/2009). Respondenci rozpoczęli naukę jako pierwsi studenci Uniwersytetu Zielonogórskiego, co mogło zmienić wagę ich dyplomów na rynku pracy. Pedagogika cieszy się mimo niżu demograficznego stałym, dużym zainteresowaniem kandydatów, przyciąga osoby chcące pracować w przyszłości z ludźmi, oddziaływać na nich w różnych obszarach - nauczania, wychowania, wsparcia, opieki, resocjalizacji. W opinii obiegujonej uznawana jest za kierunek wybierany często przez osoby niemające „innego pomysłu na życie”, takie które raczej nie podejmą pracy 'na własny rachunek' lecz będą szukały zatrudnienia w istniejących instytucjach, budżetowych, samorządowych, trzeciego sektora. Tym bardziej poznawanie losów zawodowych absolwentów tego kierunku wydaje się ciekawe poznawczo.

Przeprowadzone na wydziale badania miały charakter sondażu diagnostycznego o podobnym zakresie informacji jak w badaniach absolwentów prowadzonych przez GUS. Ankiety on-line umieszczono na stronie wydziału w zakładce adresowanej do absolwentów. Dla uniemożliwienia lub przynajmniej utrudnienia dostępu do ankiety przypadkowym internautom wypełnienie ankiety wymagało podania hasła. W listowym zaproszeniu skierowanym do wszyst-

kich 2620 absolwentów kierunku pedagogika i socjologia z lat objętych badaniem zamieszczono hasło dostępu. Na prośbę udziału w badaniach odpowiedziało 606 byłych studentów wydziału (23%), 515 absolwentów pedagogiki i 91 absolwentów socjologii. Struktura próby odzwierciedla strukturę populacji generalnej pod względem płci, roku ukończenia studiów, kierunku oraz specjalności.

Prowadzenie badań za pomocą Internetu rodzi wątpliwości co do ostatecznego kształtu próby, jednak jest tańsze i wygodne dla badaczy i respondentów. W decyzji o wykorzystaniu Internetu przeważyły argumenty ekonomiczne, ale także chęć zaproszenia absolwentów na stronę wydziału.

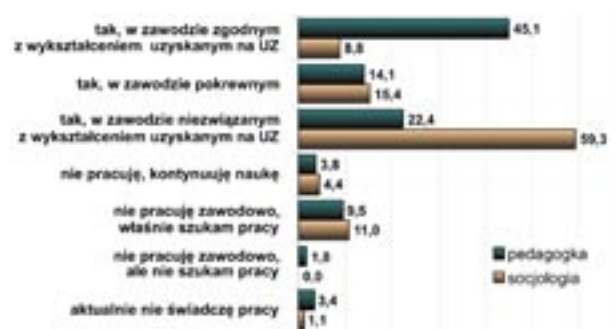
Najobszerniejsza część badań dotyczyła sytuacji zawodowej absolwentów, w szczególności ich aktywności zawodowej. Kafeteria odpowiedzi uwzględniała nie tylko fakt świadczenia pracy, ale także jej związek z uzyskanym wykształceniem. Dodatkowo ustalono charakter zatrudnienia i lokalizację miejsca pracy absolwentów oraz stabilność w zawodzie. Poszukiwano także odpowiedzi na pytanie, po jakim czasie absolwenci podejmowali pierwszą pracę i gdzie jej szukali. Respondentów proszono również o wskazanie czynników ułatwiających i utrudniających skuteczne poszukiwanie pracy.

W badaniach koncentrowano się głównie na sytuacji zawodowej absolwentów, ale proszono także o retrospektywną ocenę przygotowania do zawodu, wyboru kierunku studiów i czasu spędzonego na uczelni. Pytano także, czy absolwenci są skłonni rekomendować uczelnię, wydział i kierunek innym.

Podstawowa w ocenie sytuacji zawodowej absolwentów jest informacja o ich aktywności na rynku pracy (wykres 1). Wskaźniki zatrudnienia absolwentów pedagogiki (81,6%) i socjologii (83,5%) są zbliżone do wskaźnika w skali kraju zaprezentowanego w raporcie GUS z monitoringu rynku pracy wynoszącego w II kwartale 2009 roku 80%.

Absolwenci wydziału uczestniczący w badaniach zasilili nie tylko lokalny rynek pracy. Około jednej trzeciej (35,8% - pedagogika; 31,6% - socjologia) pracuje po ukończeniu studiów w Polsce, poza województwem lubuskim. Ponad połowa (59,5%) byłych studentów pedagogiki (59,5%) i socjologii (61,9%) pracuje w województwie lubuskim. Przy czym socjologowie znacznie częściej niż pedagogowie (28,1% : 47%) są zatrudnieni w samej Zielonej Górze.

Czy Pan/Pani pracuje zawodowo?

Wykres 1. Aktywność zawodowa absolwentów WPSiNoZ

Większość absolwentów pedagogiki znajduje zatrudnienie w jednostkach budżetowych (64,5%) co ma związek ze specyfiką tegoż kierunku. Wśród absolwentów socjologii uczestniczących w badaniach przeważają osoby pracujące w sektorze publicznym jako pracownicy najemni (65,0%). Nieliczni respondenci, przedstawiciele obu kierunków (3,5% - pedagogika; 9,3% - socjologia) są właścicielami firm prywatnych. Co dziesiąty respondent pracuje w sektorze publicznym w jednostkach pozabudżetowych.

Sytuacja zawodowa respondentów nie zawsze jest stabilna. Jedna piąta z nich zmieniała pracę dwa i więcej razy. 23,6% pedagogów i 37,1% socjologów zmieniało pracę jeden raz. Ponad połowa absolwentów pedagogiki (54,9%) i nieco mniej socjologów (42,7%) nie zmieniała pracy do chwili uczestnictwa w badaniach.

Respondenci, przedstawiciele obu kierunków wskazywali podobne powody zmiany pracy, choć nie zawsze miały one taką samą wagę. Najczęściej wymieniane to:

- > brak satysfakcji z pracy (33,9% pedagogika ; 46,2% socjologia),
- > awans lub korzystniejsza oferta (39,0% pedagogika ; 4,2% socjologia),
- > niskie wynagrodzenie (40,7% pedagogika ; 36,5% socjologia),
- > uciążliwa atmosfera w pracy (27,5 pedagogika ; 26,9% socjologia),

Ponadto absolwenci socjologii niemal dwa razy częściej niż absolwenci pedagogiki (17,3% : 8,9%) wskazywali likwidację stanowiska pracy jako powód zmiany zatrudnienia. Pośród przyczyn zamiany pracy socjolodzy wskazywali także na brak możliwości rozwoju, a pedagodzy na sprawy rodzinne i wygaśnięcie umów czasowych czy prac na zastępstwo.

Analizując sytuację absolwentów na rynku pracy pytano także o czynniki utrudniające i ułatwiające otrzymanie pracy (wykres 2 i wykres 3). Respondenci mogli wskazywać kilka czynników, dlatego dane na wykresach nie sumują się do stu. Jako przeszkodę w uzyskaniu pracy wskazywano przede wszystkim ograniczenia liczby ofert. Ważnym utrudnieniem startu w zawodzie jest także brak stażu pracy i doświadczenia. Sytuacja zawodowa absolwentów nie jest łatwa: z jednej strony ograniczona liczba ofert pracy z drugiej trudne do spełnienia oczekiwania pracodawców, oznaczające konieczność zdobywania doświadczenia zawodowego w trakcie studiów.

Wskazując czynniki pomocne w otrzymaniu pracy poza formalnym wykształceniem bardzo często wskazywano przypadek i zbieg okoliczności, rekomendacje osób trzecich, czyli to, na co absolwent nie ma wpływu. Podkreślano też rangę dodatkowych kompetencji i gotowości do kształcenia się oraz uporu w poszukiwaniu pracy.

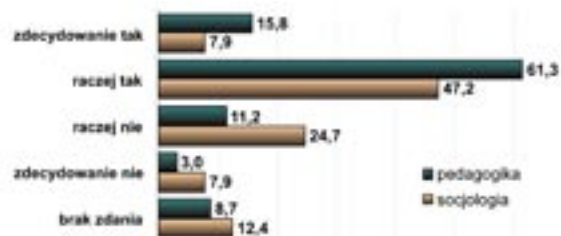
Wykres 2. Czynniki utrudniające otrzymanie pracy

Wykres 3. Czynniki ułatwiające otrzymanie pracy

O poziomie uczelni i zadowoleniu jej absolwentów z otrzymanego wykształcenia świadczy, wśród wielu innych czynników, gotowość rekomendowania uczelni, czy wydziału innym. Zadano uczestnikom badań pytanie: *Czy poleciliby studia na UZ innym?* Uzyskane odpowiedzi można uznać za zadawalające. Większości byłych studentów, szczególnie pedagogów skłonna jest polecić naszą uczelnię innym jako miejsce do studiowania (77,1% pedagogika; 55,1% socjologia) choć są to najczęściej odpowiedzi mniej zdecydowane (raczej tak). Jednak jeśli dodać, że większość badanych, zwłaszcza pedagogów, deklaruowała także zadowolenie z wyboru uczelni i kierunku studiów to władze wydziału i uczelni mogą mieć powód do satysfakcji. Oczywiście należy dążyć do takiej poprawy oferty i warunków kształcenia, aby wszyscy studenci byli ambasadorami uczelni w przyszłości.

Czy poleciliby studia na UZ innym?

Wykres 4. Rekomendacja Uczelni przez absolwentów

Zgromadzony materiał empiryczny zawiera jeszcze wiele ważnych dla władz wydziału informacji, które nie zmieściły się w krótkiej prezentacji. Wyniki badań zaprezentowano na Zjeździe Socjologicznym w sekcji poświęconej szkolnictwu wyższemu. Zostały także przedstawione członkom Rady Wydziału. Prezentacja graficzna jest umieszczona na stronie wydziału w zakładce dla absolwentów, aby i oni mogli zapoznać się z rezultatami badań, w których zgodzili się uczestniczyć.

Podsumowując zaprezentowane i nie zaprezentowane w komunikacie wyniki badań losów absolwentów WPSiNoZ można powiedzieć, że:

- > absolwenci wydziału nie wyróżniają się szczególnie na rynku pracy, wskaźniki ich aktywności zawodowej i oczekiwania wobec pracy są zbieżne z sytuacją absolwentów innych wyższych uczelni opisywaną w badaniach ogólnopolskich,
- > absolwenci pedagogiki znajdują zatrudnienie w zawodzie zgodnym z posiadanym wykształceniem, choć niekiedy szukanie zajmuje więcej czasu niż by oczekiwali, natomiast absolwenci socjologii w większości pracują na różnych stanowiskach, gdzie ich wykształcenie i przygotowanie okazało się przydatne pracodawcy, ale nie jako socjologowie, bo takich stanowisk jest niewiele;
- > absolwenci WPSiNoZ zasilają nie tylko lokalny rynek pracy,
- > absolwenci pedagogiki to przede wszystkim pracownicy „budżetówki”, którzy mimo niesatysfakcjonujących zarobków mają większe poczucie stabilności w zawodzie,
- > zadowolenie z dokonanego wyboru kierunku kształcenia, aktywność w kołach naukowych i udział w wolontariacie są dobrymi prognostykami znalezienia pracy w zawodzie
- > większość absolwentów WPSiNoZ poleciliby studia na UZ innym, choć mniej takich deklaracji złożyli studenci socjologii niż pedagogiki.

W warunkach konkurencyjności szkół wyższych, władze wielu uczelni już interesują się tym, jakie szanse na rynku pracy mają i jakie miejsce na nim zajmują absolwenci ich uczelni. Wiedza o losach zawodowych byłych studentów może być wykorzystana dwójako: do poprawy procesu kształcenia, ale i w celach marketingowych, przy rekrutacji kandydatów na studia. Śledząc losy absolwentów nie należy jednak zapominać, że w warunkach dynamicznie zmieniającej się gospodarki są to dane historyczne, których wartość prognostyczna dla obecnych studentów może nie być wielka.

Regularne badanie losów absolwentów wymaga niemałych nakładów finansowych. Władzom WPSiNoZ udało się ograniczyć wydatki do opłat za wysyłkę listów, bowiem nie poniesiono kosztów obsługi elektronicznej i obróbki statystycznej dzięki zaangażowaniu dr Edyty Mianowskiej i dr. Jarosława Wagnera. Władze wydziału wyrażają tym osobom podziękowanie za pomoc w realizacji projektu.

Elżbieta Kołodziejska

> V lecie Programu Profilaktycznego *Słonecznej*

Od pięciu lat w Zielonej Górze realizowany jest Program Profilaktyczny *Słonecznej* adresowany do młodzieży szkół gimnazjalnych, jej rodziców i nauczycieli. Opracowany został z inicjatywy prof. Grażyny Miłkowskiej przy współudziale pracowników Zakładu Opieki, Terapii i

Profilaktyki Społecznej, jako odpowiedź na wyniki badań wskazujących na zdecydowany wzrost zachowań agresywnych wśród młodzieży, głównie uczniów szkół gimnazjalnych. Pomysł programu spotkał się z dużą przychylnością władz samorządowych, czego wyrazem było przeznaczenie środków finansowych na jego realizację ze środków Urzędu Miasta (w ramach konkursu ofert na realizację zadania publicznego).

W realizację programu bardzo aktywnie włączyły się - poza pracownikami wspomnianego Zakładu oraz studentami specjalności *opieka i profilaktyka niedostosowania społecznego* - Komenda Miejska Policji oraz Fundacja „Bezpieczne Miasto”. Od dwóch lat niekłamnymi liderami działań profilaktycznych realizowanych w ramach *Słonecznej* stają się pedagodzy szkolni i nauczyciele zielonogórskich gimnazjów.

Konwencja Programu Profilaktycznego *Słonecznej* wpisuje się w działania podejmowane w gimnazjach w ramach Szkolnych Programów Profilaktyki, wzbogaca i poszerza propozycje wewnętrzne, przede wszystkim zaś pobudza do inicjatywy środowisko lokalne - tak znaczące w efektywnej profilaktyce.

Cele Programu:

- > tworzenie środowiskowego programu profilaktyki w zakresie przeciwdziałania zachowaniom agresywnym młodzieży i innym formom patologii społecznej w okresie dorastania,
- > podnoszenie wiedzy i kompetencji nauczycieli, uczniów, rodziców oraz studentów w zakresie przeciwdziałania podejmowaniu czynników ryzyka przez młodzież w okresie dorastania,
- > wskazanie szkołom możliwości korzystania z zasobów uczelni (ludzkich i programowych) w opracowaniu i realizowaniu programów profilaktycznych,

- > włączanie pracowników i studentów Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Zielonogórskiego w tworzenie środowiskowego systemu profilaktycznego,
- > rozwijanie współpracy między Władzami Miasta, Policją, szkołami gimnazjalnymi a Uniwersytetem; podejmowanie wspólnych działań na rzecz zapobiegania niedostosowaniu społecznemu młodzieży (szczególnie zachowaniom agresywnym),
- > wskazanie szkołom propozycji działań wzbogacających szkolne programy profilaktyki,
- > integracja środowiska lokalnego na rzecz zapobiegania agresji,
- > wytykanie liderów środowiskowych do pracy nad przeciwdziałaniem agresji,
- > wdrażanie studentów do podejmowania działalności profilaktycznej w środowisku lokalnym.

W ciągu pięciu lat trwania programu zrealizowano wiele ofert. W pierwszej edycji programu zaproponowano pedagogom szkolnym udział w Warsztatach dotyczących konstruowania programów profilaktyki agresji prowadzonych przez B. Gwizdek i E. Sottys. Autorki przedstawiły realizację autorskiego programu opublikowanego w książce pt.: *Gimnazjalny projekt profilaktyczno-wychowawczy*. Warsztaty pozwoliły na poznanie metod i planowania pracy z uczniami agresywnymi oraz skutecznego zapobiegania eskalacji zachowań agresywnych. Istotnym walorem programu w pierwszym roku jego działania były wykłady prowadzone przez prof. G. Miłkowską oraz zaproszonych gości m.in. prof. J. Danilewską dotyczące specyfiki okresu dorastania, istoty zachowań agresywnych oraz mechanizmów rządzących zachowaniami agresywnymi. Mgr J. Szymańska autorka książki pt.: *Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki*, szeroko omówiła czynniki ryzyka i czynniki chroniące młodych ludzi przed podejmowaniem zachowań ryzykownych, wskazała też na rolę strategii profilaktycznych w efektywnej pracy z uczniami agresywnymi.

Warto podkreślić również, że realizowano comiesięczne wykłady dla mieszkańców Zielonej Góry - rodziców młodzieży w okresie adolescencji, a tematyka wykładów związana była z problemami wieku dorastania, czynnikami ryzyka, uwarunkowaniami agresji nastolatków, sposobami rozpoznawania zaburzeń w zachowaniu młodzieży, pomocy dziecku i rodzinie. Wykłady odbywały się w ramach corocznej „Akademii dla rodziców” prowadzonej przez prof. Grażynę Miłkowską.

W ramach współpracy z Gazetą Lubuską ukazywały się cotygodniowe artykuły prasowe - dotyczące problematyki wychowawczej i profilaktycznej, przygotowane przez pracowników Zakładu Opieki, Terapii i Profilaktyki Społecznej. Spotykały się one z żywym odzewem ze strony mieszkańców czego dowodziły telefony od czytelników.

W roku 2006 do lubuskich gimnazjów wyruszyli detektywi i pracownicy ochrony z zielonogórsko-gorzowskiej policyjnej szkoły „O’chikara”. W ich programie były m.in. pokazy najprostszych technik samoobrony, informacje dotyczące unikania i rozpoznawania sekt oraz informowania o zagrożeniach wynikających z używania narkotyków. Najważniejsze jednak były praktyczne wskazówki jak uczniowie mogą zminimalizować agresję w swoim otoczeniu i skutecznie bronić się przed jej eskalacją.

Bardzo ważnym elementem realizowanego programu były podejmowane inicjatywy profilaktyczne przeprowadzone przez studentów opieki i profilaktyki niedostosowania społecznego, koordynowane przez pracowników naukowych - dotyczące realizacji zajęć warsztatowych w gimnazjach

(realizowane w latach 2006-2010). Spotkania studentów z gimnazjalistami poświęcone były kształceniu ich umiejętności społecznych w zakresie: radzenia sobie z własną agresją, rozpoznawania zachowań agresywnych oraz kształcenia umiejętności intrapsychicznych i interpersonalnych. Zagadnienia te stanowiły i stanowią nieodzowny aspekt profilaktyki zachowań agresywnych. Patrząc z punktu wymogów profilaktyki, to właśnie strategia edukacyjna jest najbardziej skuteczna w niwelowaniu niepożądanych zachowań, pomaga młodym ludziom w rozwijaniu podstawowych i prawidłowych umiejętności życiowych.

Jednym z celów, jaki postawili przed sobą autorzy Programu było integrowanie środowiska zielonogórskiej młodzieży, kształtowanie postaw wzajemnej akceptacji i zdrowej rywalizacji we wspólnie realizowanych zadaniach. Stąd też - obok wspomnianych propozycji - opracowano cykl działań integracyjno-profilaktycznych (nazwany Turniejem Szkół Gimnazjalnych), w którym uczniowie zmagali się o Puchar Prezydenta Miasta. W programie Turnieju zawarto szereg zadań o charakterze poznawczym i sprawnościowym. Do tradycji przeszły już: Turniej pomocy przedmiedzycznej, Festiwal Profilaktycznych Form Teatralnych, gimnazjalne zawody pływackie, zawody rowerowe połączone z wiedzą o ruchu drogowym, bieg patrolowy, rozgrywki w piłkę siatkową, czy - cieszący się bardzo dużym zainteresowaniem młodzieży - turniej strzelecki. Realizowano też konkurencje literackie, plastyczne (pod hasłem: *Mówię: NIE*, czyli konkurs antypatologiczny”), konkurs fotograficzny, w którym młodzież miała zadanie sfotografować najbardziej niebezpieczne miejsca w Zielonej Górze oraz konkurs filmowy *Moja szkoła to wielka metafora* w trakcie którego uczniom zaproponowano nakręcenie krótkiego spotu o swoim gimnazjum. Najmłodszym pomysłem jest wprowadzone w bieżącym roku *Szalone karaoke*, które pozwoliło poznać wokalne umiejętności gimnazjalistów a jednocześnie stanowiło okazję do znakomitej zabawy.

NOWY POMYSŁ: SZALONE KARAOKE

Dużym zainteresowaniem w ostatnich pięciu latach cieszył się Festiwal Profilaktycznych Form Teatralnych - corocznie przygotowywany przez mgr Krystynę Buck, podczas którego uczniowie zielonogórskich gimnazjów prezentowali przygotowane przez siebie spektakle profilaktyczne. Tematyka przedstawień młodzieży koncentrowała się na różnych zagrożeniach, z którymi mogą zmagać się młodzi ludzie, akcentując równocześnie alternatywne sposoby w unikaniu zagrożeń, racjonalnego ich rozwiązywania i nieangażowania się w zachowania ryzykowne. W przygotowywanych przez siebie spektaklach młodzież wskazuje na zagrożenia, podpowiada jak się przed nimi strzec, wskazuje na utudę, jaką noszą narkotyki czy alkohol. Często pojawia się problem przemocy wewnątrzszkolnej. Niezapomniany spektakl *Kraina obojętności* pokazał, że warto być uważnym i wrażliwym w codziennym życiu. Zaakcentował on prawdę, że są wśród nas osoby, które potrzebują pomocy. „Być człowiekiem - to znaczy nie być obojętnym, to znaczy reagować, kiedy innym dzieje się krzywda” - mówiły pomysłodawczynie spektaklu.

Zwieńczeniem zaprezentowanych konkurencji i rozgrywek młodzieży jest *Gimnazjada*, czyli spotkanie zamykające cykl corocznych działań. Stanowi ono okazję do podsumowania wyników kilkumiesięcznych zmagania, a także do artystycznej prezentacji zielonogórskich gimnazjalistów. Wiele z występów zachwyca talentem wykonawcy i poziomem przygotowania artystycznego. Przypuszczam, że jest to jedyna impreza w Zielonej Górze promująca talenty naszych nastolatków i efekty pracy pozalekcyjnej nauczycieli gimnazjów. Każdego roku zwycięska szkoła otrzymuje Puchar Prezydenta Miasta, a wszystkie biorące udział w Programie, nagrody w postaci sprzętu sportowego. Zarówno Puchar, jak i nagrody finansowane są ze środków Urzędu Miasta w Zielonej Górze.

Kolejnym działaniem realizowanym w ramach Programu *Słonecznej* było szkolenie szkolnych mediatorów prowadzone przez A. Kołodziejczyka, trenera Polskiego Towarzystwa

Psychologicznego. Podczas szkolenia przygotowano grupę młodych ludzi z trzech gimnazjów do rozwiązywania konfliktów wśród młodzieży - przez samą młodzież. Przygotowano również nauczycieli - wychowawców szkolonej młodzieży - do wspierania jej działalności na terenie placówek. Niestety, wartość szkolenia ma wymiar tylko indywidualny; młodzi liderzy nie potrafili sami, bez wsparcia dorosłych, podjąć działalności mediatorów na terenie swoich szkół, a wsparcia tego nie uzyskali. Trzeba jednak wierzyć, że przyjdzie czas, gdy młodzieżowi mediatorzy znajdą swoje znaczące miejsce w profilaktycznej działalności szkół.

Wśród wielu działań podejmowanych w ramach Programu należy także wspomnieć o debacie młodzieżowej poświęconej przeciwdziałaniu agresji, refleksji młodych ludzi nad efektywnością metod ograniczających wzrost agresji podejmowanych w ich szkołach. W debacie uczestniczyły 6-8-osobowe zespoły młodzieży z prawie wszystkich zielonogórskich gimnazjów oraz ich opiekunowie, policjanci, radni, pedagodzy i psychologowie. Oprócz przytoczenia smutnych statystyk dotyczących przestępczości nieletnich przez reprezentantów policji zapytano również samą młodzież „skąd się bierze agresja w szkole?”. Gimnazjaliści mieli podzielone zdanie - jedni zauważali wpływ złej sytuacji materialnej wielu rodzin, wpływu mediów (m.in. filmów i gier komputerowych), które mocno nasycone są przemocą. Niektórzy winą obarczyli reformę w oświacie - mówili, że nauka w gimnazjum trwa tak krótko, że mało który nauczyciel zdąży poznać uczniów. Wielu uczniów twierdziło, że agresję „wynosi się z domów”, a wpływa na to brak właściwej opieki i prawidłowych postaw rodziców.

W ostatniej, V edycji wspólnie z Miejską Komendą Policji w Zielonej Górze zorganizowano Forum Pełnomocników ds. bezpieczeństwa, w którym uczestniczyli pełnomocnicy z poszczególnych szkół gimnazjalnych (głównie dyrektorzy lub pedagodzy), przedstawiciele Urzędu Miasta Zielona Góra, Komendy Miejskiej Policji, Fundacji „Bezpieczne Miasto”. Zostały zaprezentowane wyniki badań dotyczących bezpieczeństwa uczniów przeprowadzonych przez Stowarzyszenie „O'chikara”. Na spotkaniu m.in. podjęto wątek dotyczący problemów wychowawczych w szkołach i sposobów radzenia sobie z nimi. Konkluzją debaty było stwierdzenie, że głównym problemem szkół zielonogórskich jest cyberprzemoc: telefony komórkowe, filmy i gry komputerowe. Wyniki tych badań będą - jak podsumowała prof. G. Miłkowska - wyznaczały zadania na kolejnej edycji Programu *Słonecznej*.

Niewątpliwie, zrealizowane działania łączą w sobie holistyczne podejście do profilaktyki agresji - uruchamiające niezbędne obszary skutecznej profilaktyki, skoncentrowane na uczniach gimnazjów oraz włączające studentów, rodziców, kadrę nauczycielską, kadrę naukową oraz instytucje społeczne. Inicjatywa ta dowodzi istoty podejścia systemowego w skutecznym zapobieganiu i niwelowaniu zachowań agresywnych. Pokazuje też, jak ważna jest konsolidacja środowiska lokalnego w realizowaniu celu - niwelowaniu zachowań agresywnych. A wszystko po to, by - jak głosi nazwa Programu - żyło nam się bezpieczniej, SŁONECZNIEJ.

Opracowała: Lidia Wawryk

